

Collegial=Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 13. Den 30 Marts 1799.

Lovgivninger.

Under 20 d. M. er igjennem det kongelige Generals Land-Økonomi- og Commerce-Collegium udfærdiget en Forordning, angaaende en Extra-Udgifts Paabud, som skal betales af alle indtil Aarets Udgang 1800 fra Ostindien hertil indkommende Varer. Dens væsentlige Indhold er følgende:

At da den vedblivende Usikkerhed paa Havet, og i Særdeleshed i Middelhavet, gjør nye Udrustninger fornødne til Betryggelse for det danske Handelsflag og til Værn saavel for Hs. Majestæts Riger, som især for den imellem Allerhøjstsaammes Etablissementer i Ostindien og hans europæiske Stater værende vigtige Handels-Forbindelse, hvortil Statens ordentlige Indtægter med den allerede paabudne extraordinære Afgift ikke ere tilstrækkelige; saa seer han sig nødsaget til, som et Bidrag til disse overordentlige Udgifter, at lægge til en

Tid

Tid en Extra-Afgift paa de Gjenstande, hvilke findes bedst at kunne bære den og nærmest at nyde Godt af af den Sikkerhed, som Sø-Rustningerne tilsigte.

Hs. Majestæt vil derfor, at en Deel af de fornødne overordentlige Vidrag skal ydes af den ostindiske Handel, ligesom han til den Ende anordner og paa- byder:

- 1) En Extra-Afgift af de ostindiske Varer, hvilke fra denne Forordnings Bekjendtgjørelse og indtil Aarets Udgang 1800 indføres hertil fra Ostindien.
- 2) Denne Extra-Afgift skal, tillige med den ved Forordningen af 16 Juni 1797 paabudne Told, betales med 1 Procent efter Auktions-Prisen af de fra Ostindien med private Handelsstibe indførte Varer, Sukker, Kaffe og Arak undtagen, hvad enten Varene forblive i Landet, eller udføres til fremmede Steder.
- 3) Af Sukkere, som indføres med private Handelsstibe fra Ostindien, betales foruden den anordnede Told, 2 Procent udi Extra-Afgift efter Auktions-Prisen, hvad enten Sukkerne forblive i Landet eller udføres.
- 4) Af al fra Ostindien indført Kaffe, naar den forbliver i Landet, betales uden Undtagelse 1 Sk. af Pundet udi Extra-Afgift, foruden den ved Forordningen af 16 Juni 1797 paabudne tarismæssige Told, beregnet til 49 Sk. af Pispundet.

Af den fra Ostindien med private Handelsstibe indførte Kaffe, som igjen udføres til fremmede Steder,

betales

betales ingen Extra-Afgift; derimod skal den udi ovenmældte Forordning paabudne og til 2 Procent af Auctions-Prisen beregnede Told herefter beregnes og betales med 1 Sk. af Pundet til Lettelse i Toldklareringen af denne Kasse, naar den igjen udføres til fremmede Steder.

- 5) Udi Extra-Afgift af den fra Ostindien med private Handelsfibe indførte Arak betales, hvad enten den forbliver i Landet eller udføres til fremmede Stæder, $\frac{1}{8}$ Sk. af Potten, foruden den ved Forordningen af 16 Juni 1797 paabudne og til $\frac{1}{2}$ Sk. af Potten beregnede Told.

Under 20 d. M. er igjennem Rentekammeret udfærdiget en Forordning, hvorved for eet Aar paabydes en Extra-Afgift af det kontribuable Hartkorn og af dets Værdi i Danmark. Dens væsentlige Indhold er følgende:

At da de Foranstaltninger, ved hvilke Hs. Majestæt har seet sig nødsaget til i adskillige Aar, under de i Europa vedvarende Krigs-Uroligheder, at beskytte sine Rigers Handel og Skibsfart, allerede have medtaget langt større Bekostninger, end de dertil indkomne frivillige Bidrag, og paabudne overordentlige Afgifter af Skibsfart og Handel have kunnet erstatte, og Kongen fremdeles seer sig ved Omstændighederne tvungen til, endog i dette Aar at udvide hine Foranstaltninger med betyd-

tydeligen forøgede Udgifter; saa paalægger Nødvendigheden Allerhøiſtsamme nu, imod ſit Ønſke, at aabne Udvæi til diſſes Beſtridelle ved overordentlige Paabud foreengang, af de Næringer og Eiendomme, paa hvilke ſaadan Handelens og Skibsfartens Betryggelse har middelbar, ſaavelſom umiddelbar, fordeelagtig Indflydſe. I denne Henſeende er, ſaavidt Landbo-Næringen i Danmark angaaer, Hs. Majeſtæts Villie og Befaling:

- 1) At af alt kontribuerende Ager- og Engs-, ſaavelſom Skov- og Mølleſkylde-Hartkorn, uden Forſkjel, ſkal i indeværende Aar af Hartkornets Brugere erlægges en overordentlig Afgift af 32 Skilling pr. Tønde af hvert Slags Hartkorn, ſom betales i dette Aars fire ſædvanlige Kvartaler, tilligemed de ſtaaende Mattiſkul-Skatter, hver Gang med 8 Sk.; og
- 2) at den ved Forordningen af 14 Mai 1768 og 17 Juni 1773 paabudne en Fjerdedeel-Procent af det kontribuable Ager- og Engs- Skov- og Mølleſkylde-ſaavelſom Tiende-Hartkorns Værdi i bemældte Danmark, ſkal, for indeværende Aar, være forhoiet med det halve af dens nu værende Beløb, og at altsaa i Stedet for $\frac{1}{4}$ Procent betales af bemældte Hartkorns Ciere til de ved Forordningen af 17 Juni 1773 beſtemte Terminer i dette Aar i alt $\frac{3}{8}$ Procent,

I Henſeende til Paabudets Indkrævelse og Regnskabs Afſlæggelse for ſamme, ſulle de kongelige Oppebør-

børsels-Betjenter forholde sig efter de udgangne almindelige Anordninger.

Under 20 d. M. er igjennem General-Toldkammeret udfærdiget en Forordning angaaende nogle overordentlige Afgifter. Dens væsentlige Indhold er følgende:

At da den tiltagende Usikkerhed paa Søen gjør nye Udrustninger til Betyggelse for det danske Handelsflag og til Børn, saavel for Hs. Majestæts Rigers, som især for de vestindiske Hers Ryster fornødne, og Statens ordentlige Indtægter tilligemed nu værende extraordinære Afgift ikke ere tilstrækkelige til disse overordentlige Udgifter; saa seer Kongen sig nødsaget til, at lægge til en Tid nogle Bidrag paa de Gjenstande, som findes baade bedst at kunne bære dem og nærmest at nyde God af den Sikkerhed, som Sørustningerne tilfigte.

Hs. Majestæt vil derfor, at en Deel af disse fornødne overordentlige Paabud skal ydes af den europæiske og vestindiske Handel, og giver Forordningen af 16 December 1795 følgende Udstrækninger og nærmere Bestemmelser:

- 1) Af alle Produkter og Varer, som fra fremmede Steder eller de danske indiske Øer til Hs. Majestæts Riger, Hertugdømmer og dertil hørende Lande til Søes indføres, og ved Indførselen fortoldes eller til For-
- told-

toldning forfalde, eller som fra de der værende Oplag til Fortoldning klaveres, og af alle indenlandſke Produkter og Varer, som fra Kongens Riger og Hertugdømmer, ſamt til diſſe hørende Lande, til Søes udføres til fremmede Stæder, eller til Hs. Majestæts Lande eller Der uden for Europa, ſkal, foruden de anordnede Afgifter, erlægges ſom overordentlig Afgift $1\frac{1}{2}$ Procent af Varernes Værdi. Værdien beſtemmes efter Transit-Toldens Tarif i Toldforordningen af 1 Februar 1797, der antages for at være 1 Procent af Varernes Værdi, men for Vare, ſom deri ikke ere anførte, efter Fakturer, Konnoſſementter eller vedkommende Toldbetjents Taration, i Overeensſtemmelse med Toldforordningens 28 §.

Af Sukker fra Beſtindien og Amerika ſkal, i Stedet for bemældte $1\frac{1}{2}$ Procent, betales 1 Sk. D. C. af hvert Pund.

Af Heste og Hornqvæg, ſom udføres til Søes eller fra Hertugdømmene og dertil hørende Lande til fremmede Stæder, betales

af Heste, Stykket 72 Sk.

af Hornqvæg, Stykket 48 Sk.

Fra foranførte overordentlige Afgift ere fritagne:

- 1) Trælaſt, ſom fra Norge udføres,
- 2) indenlandſke Haandværks- og Fabrikvare,
- 3) det aſiatiſke Kompagnies Varer efter dets Oktroi,
- 4) de

- 4) de fra europæiske Havne til Staden Altona indkommende og derfra til europæiske Havne udgaaende Produkter og Varer;
- 5) Varer fra Ostindien og Cap de bonne Esperance behandles efter den Forordning, som af 20 d. M. igjennem General Land-Oekonomi- og Commerce-Collegium udgives;
- 6) Varer, hidkomne fra de danske Etablissementer uden for Europa, ere her i Landet frie ved Ud-gaaende.

Alle Produkter og Varer, naar de endog ellers efter Toldforordningen eller særskilte Privilegier ere toldfrie, skulle være dette Paabud undergivne.

- 2) Toldoppebørselsbetjenterne oppebære, enhver paa sit Sted, denne Afgift, uden at dersfor noget Slags Skriverpenge eller Expeditionsportel af dem eller Toldopsyns-Betjenterne maae kræves eller imodtages, og uden at Veining eller Maaling alene for denne Afgifts Skyld maa fordres, med mindre grundet Mistanke haves om den angivne Qvantitets Urigtighed.
- 3) Dette udvidede Paalæg, som træder i Stedet for det ved Forordningen af 16 Decbr. 1795 Paabudne, vedbliver indtil Udgangen af Aaret 1800, og saalænge de Omstændigheder, der foranledige samme, vedvare.

4) Af

- 4) Af alt det Sukker, som fra de danske vestindiske Øer er tilladt at udføres til fremmede Steder, erlægges ved Udsælselen fra Øerne i overordentlig Afgift 1 Sk. B. C. pr. Pund.
- 5) Af al Rum, som sammenteds fra udføres til fremmede Steder, betales 2 Sk. B. C. pr. Gallon.
- 6) Af alle Skibe, som paa St. Thomas eller St. Jean udlosse eller indtage over $\frac{1}{8}$ af deres Drægtighed, erlægges for hver Reise 1 Rdlr. B. C. af hver Commerce-Læst, Læsten beregnet efter Varernes Vægt til 5200 Pund eller 2 engelske Tons.

Dog undtages herfra:

- 1) de danske vestindiske Øers egne Fartøier, som og forsaavidt de alene gaae imellem disse Øer, og
 - 2) de Skibe, som baade indkomme og udgaae ballastede eller ifkun unber og indtil $\frac{1}{8}$ af deres Drægtighed ladte.
- 7) Disse i §§ 4, 5 og 6 paabudne Afgifter vedvare fra denne Forordnings Bekjendtgjørelse paa de danske vestindiske Øer og indtil Udgangen af Aaret 1800.

I Følge kongelig Befaling har Rentekammeret, ved Plakat af 23 Marts bekjendtgjort, at endstjøndt den i Aaret 1797 ved Arbejder paa Hoved-Landeveienes ny Anlæg i Sjælland og Fyen, og ved de i Følge ved Forordningen af 13 Decbr. 1793, dens 3 § foranstaltede

tede

tede Opmaalinger og Karters Optagelse over Landevejene m. v., i Sjælland, Fyen, Jylland, Lolland og Falster, for den almindelige Bei-Kasses Regning medgaaende Sum, beløber, efter den ved General-Beikommissionen derover forfattede Beregning, til 41084 Rdlr. 24 $\frac{1}{2}$ Sk., saa ere dog af denne Sum i bemældte Aar 1797 ifkun 21887 Rdlr. 85 $\frac{1}{2}$ Sk. af den kongelige Kasse forskudsviis udbetalte, men Resten senere. Til Erstatning af dette Forskud bliver nu, i Følge fornævnte Forordnings 66 §, og Hs. Majestæts Resolution af 20 d. M., af Hartkornet i Danmark med indeværende Aars Januar-Kvartals Skatter, at udrede Bidrag, efter de i Forordningen om Bei-Bæsenet i Danmark af 13 Decbr. 1793 dens 30 og 31 §§ foreskrevne Regler.

Ovennævnte Plakat meddeler udførlig Bestemmelse over, hvad til benævnte Bei-Arbejde skal udredes af Lønde Hartkorn: 1) af frie, 2) af ufrie, 3) af skattefrie, men tiendepligtige, Hovedgaardes Jorder; 4) af Bøndergods, som drives under Hovedgaardene; 5) af Grevernes, Friherrernes og andres privilegerede Hartkorns Bøndergods; 6) af Præstegaardenes og Degneboligernes fri Hartkorn, 7) af Annergodset, 8) af Mensalgodset, samt Præsters og Degnes tiende- og skattepligtige Jorder; 9) af kontribuerende Hartkorn. Alle disse Klasser betale i forskjælligt Forhold, eftersom Hartkornet ligger: a) i Amtet, hvori Arbeidet er fæet; b) i Stiftets andre Aanter, eller c) i de øvrige Stifter i Danmark.

Dog undtages aldeles fra denne Repartition de Amter i Sjælland, som allerede have forfærdiget deres nye Landevei, og ingen Hjælp dertil have nydt af andre Stifter, nemlig Kjøbenhavns, Frederiksborg, Kronborg, Hirschholm, Roeskilde, Sorø, Ringsted, Antvorskov og Korsør Amter.

I øvrigt kontribuerer Skov- og Møllestyldes Hartkorn af alle forbenævnte 9 Klasser ikkun halvt mod Ager og Engs Hartkorn.

For saavidt ellers ved denne Udskrivning maatte indkomme en større Sum, end den i Aaret 1797 virkeligen medgangne, bliver Overskuddet at ansee som Forskud paa de i Aaret 1798 medgangne Bei-Omkostninger, og skal, ved Repartitionen af disse, i sin Tid blive Yderne, ligesom hidtil er skeet, tilgodeberegnet.

Blandede Efterretninger.

Atter have Udgiiverne den Fornøielse at kunne meddele Efterretning om et tilsyneladende druknet Mennekes Redning. Huusmand Hans Marcussen, af store Belling i Ribe Stift, har erholdt den ved Plakaten af 14 September s. A. udlovede Præmie, fordi han har ræddet og bragt til Live igjen Hans Michelsens Søn af lille Belling, som ved det, at et Par Heste løbe løbsk, kom under Vognen, der veltede ned i en stor med Vand fyldt Dige-Grøft, og efter Anseende var død, da man fandt ham.

Under 26 d. M. har Cancelliet tilskrevet Hof- og
 Stadsrets Profurator Fugl saaledes:

P. M.

Bedlagte tvende Pjecer, den ene under Titel: Forsøg til Forsvar for Hr. General-Profurator og Conferentsraad Colbiørnsen og fl. m. v., og den anden: Til Danke og Mærke af Jacob Holm, skulde man herved tilstille Dem, som Aktor i den mod bemældte Jacob Holm anlagte Sag, og vilde De behage, ved Kontinuations-Stevning, at tiltale Jacob Holm for de dristige og formastelige Udladelser, som deri indeholdes angaaende Hs. Majestats Resolutioner og Kongens Regjering, med videre strafværdigt, der indeholdes i disse Blade; dog strækker denne Action sig ikke til de Udsald, der gøres imod mig, General-Profurator Colbiørnsen, efterdi jeg betragter dette som privat Sag, og ei agter værd at paatale den.

Under 26 d. M. har Cancelliet tilskrevet de Tilforordnede i Høiesteret saaledes:

P. M.

Det er høist magtpaaliggende, at Embedsmændene, som ere beskikkede til at erequere de Domme, der affiges ved Retterne, kunne handle med fuldkommen Tryghed, i at besørge saadanne Dommes Guldbyrdelse. Dette forudsat, troer Cancelliet, at vor Lovgivning trænger til en nøiere Bestemmelse, i Henseende til Executioner af Domme.

Domme, ved hvilke nogen tilfindes at have sin Boes Lod forbrudt; thi naar den Paagjældende intet eier, maa der nødvendigen opkomme Tvivl om, hvad Straf den Skyldige bør lide paa Kroppen, i Mangel af Midler, eller Boes Lod. Forordningen af 6 December 1743 foreskriver legemlig Straf, for Bøder, som den Skyldige ikke kan betale, nemlig Fæstnings- og Tugthuus- Arbeid, eller Fængsel paa Band og Brød, i Forhold af Summens Størrelse. Den sidstbenævnte poena subsidaria bestemmes ikkun for Bøder fra 1 til 120 Rdlr. I Tilfælde af, at disse overstige denne Sum, byder Forordningen, at Sagen skal forestilles Kongen.

Uagtet denne Forordning ikke har bestemt nogen fast Regel, i Henseende til den subsidielle Straf, naar den Skyldige er dømt til at have sin Boes Lod forbrudt, viser dens Indledning dog, at legemlig Straf ogsaa skulde finde Sted, i de Tilfælde, hvor (som det der udtrykkes) de i Loven foreskrevne Bøder ikke til nogen vis Sum ere fastsatte. Dette er ogsaa i sig selv en naturlig Følgeslutning; thi det synes ikke, at kunne bestaae med fornuftig Lovfortolkning, om man vilde antage, at legemlig Straf skulde alene anvendes paa dem, der bleve dømte for mindre Forseelser, til at udrede ringere (endstjændt bestemte) Bøder; men at derimod de, der dommes til den største Pengestraf, Loven kjender, og som ikke anvendes, uden for grove Forbrydelser, skulde være aldeles ustraffede, naar de ikke havde Formue.

Vel foreskriver D. L. 6 — 13 — 27 og N. L. 6 — 13 — 28 den Straf, at arbejde i Jern, naar den Paagjældende ingen Boeslod eier; men, foruden at dertil ikke bestemmes nogen vis Tid, kunde det maa-
 skee ogsaa ansees tvivlsomt, om disse Lovsteder burde anvendes i ethvert Tilfælde, hvor Loven fastsætter Hoved-
 lods Forbrydelse, eller blot indskrænkes til det Deliktum, der benævnes i de foregaaende Artikler, med hvilke de foransatte staae i Sammenhæng, formedelst det Udtryk: **End** haver han ingen Boeslod &c.

Efter alt dette skjønner Cancelliet ikke rettere, end at der jo udfordres en nyere og tydeligere Regel, i Henseende til det Spørgsmaal: om de, der dømmes til at have deres Boeslod forbrudt, bør være fritagne for al subsidiel Straf, naar de intet eie?

Bed denne Leilighed kan man ikke forbigaae, at gjøre endnu følgende Anmærkning:

Efter Lovens Bogstav og Forordningen af 6 December 1743 § 21, er Confiscatio bonorum (som vore Strafslove benævne med Hovedlods, Boeslod eller Godes Forbrydelse) ikke bestemt til nogen vis Værdi eller Sum.

Naar den Skyldige er Eier af store Midler, straffes han med Tabet af sin hele Velfærd, imedens den, hvis Formue er ringe, straffes langt mildere for grove Forbrydelser, end for mindre Overtrædelser, hvis Straf er fastsat til visse Bøder, ex. gr. Leiermaals-Bøder, Slags-

Slagsmaals-Bøder ic. I de Tilfælde, hvor Godes Fortabelse er forbunden med Livs eller Legems Straf (poena corporalis afflictiva) kan hiin Straf i visse Maader betragtes som blot accessorisk, og blive anvendelig, uden Hensigt til den Paagjældendes større eller mindre Formue. Men naar den Paagjældende dømmes til at have sit Guds forbrudt, uden at dertil sæies Livs eller Legems Straf (ex. gr. efter Lovens 6 B. 4 R. 4, 5, 8, 10, 12, 14, 15, 16 og 18 Artikler), saa synes det ikke, at stemme overeens med god Lovgivnings Principer, at den Skyldige skulde ikkun straffes med at bøde nogle Skilling eller nogle Rixdaler, som han kunde anvise til Boeslod.

Under saadanne Omstændigheder holder Cancelliet for, at Lovgivningen burde fastsætte en vis Sum, som minimum (ex. gr. 1000 Rdlr., der af Domstolene er antaget at være de høieste arbitrære Bøder, efter Analogi af den 22 § i Forordningen under 6 Decbr. 1743) og at det Manglende skulde affones med Arbeid i Fængslingen eller Forbedringshuset, efter de Regler, der ere bestemte, i Henseende til andre Bøder, ved den benævnte Forordnings 14 §; thi ellers skjønner dette Collegium ikke rettere, end at jo enhver, som enten er virkelig fattig, eller har Lækkhed til at stjule det meste af hvad han eier, kan, næsten aldeles ustraffet, begaae de Slags Misgjerninger, for hvilke Loven bestemmer Confiscatio honorum, uden at tilføie nogen poena corporalis; og

Ret.

Retfærdighed tilfiger dog, at Loven bør være lige for alle, og at enhver, som overtræder dens Bud, bør straffes, hvad enten han er formuende eller ikke.

Forinden Cancelliet gjør Hs. Majestæt Forestilling om en næiere og rigtigere Lovbestemmelse, i Hensigt til den omhandlede Gjenstand, anseer man det for Pligt, at hente Raadsførsel og Betænkning fra Høiesterets oplyste Lemmer desangaaende. Denne Betænkning skulde man altsaa herved tjenstligst udbede sig meddeelt, for at blive Hs. Majestæt forelagt.

I Anledning af en til Cancelliet indkommen Forestilling, om at Fogderne maatte frietages for at tilmælde Regimenterne de Leiermaale, som første Gang begaaes af Under-Officerer, Gemeene og Landværn ved Militien i Norge, har bemældte Collegium, efter at have herom ført Brevverling med det Kongl. Generalitets- og Kommissariats-Collegium, under Dags Dato, tilskrevet samtlige Øvrigheder i Norge, at naar Fogderne ikkuns blive tilholdte ved Anmeldelsen af det andet Leiermaal, som maatte begaaes af Under-Officerer, Soldater, Dragoner og Landværn, tillige at give det vedkommende Regiment Underretning om Tiden naar og Personen med hvilken det første Leiermaal er begaaet, saa have der ikke noget imod, at Anmeldelsen af det første simple Leiermaal, der ei drager nogen Straf efter sig, bortfalder.

Ledige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sørenskriverens Embedet i Hardanger, Bøsse og Lyse Klosters Birk udi Bergens Stift, hvoraf skal svares 300 Rdlr. aarlig til den entledigede Sørenskriver Heiberg; det residerende Kapellani til St. Hans Menighed i Odense og dermed forbundne Sognefald til Højbye Menighed i Fyen, 310 Rd.

Under Oeconomie- og Commerce-Collegium: Resident-Embedet paa den danske Loge Patna i Ostindien, som ved Major le Fevres Død er blevet ledigt.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 29 Marts er den residerende Kapellan i Middelfart, C. A. Wiørn, konfirmeret til Præst ved Bømmetofte-Kloster og dets Menighed i Sjælland; Sognepræsten for Næsløvs Menighed, H. E. Saabye, ligeledes til Sognepræst for Børslev og Jordløse; J. Wedseltost igjen til Sognepræst for bemældte Næsløvs Menighed i Sjælland; Kjøbmand K. P. Kielsen i Nysted, beskikket til Strandings-Kommissionær i Nysteds Told-Distrikt.

Under Rentekammeret: Den 20 Marts er den første Kopiist i det søndenskjældste Renteskriver-Kontoir, P. Kreidal, ansat som konstitueret Foged for Senjens og Tromsøe Fogderier under Finmarkens Amt.

Under General-Toldkammeret: Den 20 Marts er Fuldmægtig H. M. Føns udnævnt til Revisor ved det paa Toldboden i Kjøbenhavn oprettede Revisions-Kontoir, og Landskriver U. W. Michelsen til, tillige at være Toldforvalter i Kremepe.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.